

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **L. P., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou C., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., proti odporkyni **Z. T.**, bývajúcej v N., **o zaplatenie 13,25 € (400 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8 C 177/2007, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2011 sp. zn. 10 Co 381/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2011 sp. zn. 10 Co 381/2010 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľka sa v konaní domáhala, aby odporkyni bola uložená povinnosť zaplatiť jej do 3 dní sumu 400 Sk predstavujúcu nepremlčanú časť koncesionárskych poplatkov v zmysle zákona č. 212/1995 Z.z. o koncesionárskych poplatkoch, ktoré odporkyňa nezaplatila Slovenskému rozhlasu; Slovenský rozhlas postúpil svoju pohľadávku voči odporkyni navrhovateľke.

Okresný súd Galanta rozsudkom z 3. februára 2009 č.k. 8 C 177/2007-56 návrh zamietol, lebo navrhovateľka nepreukázala, že odporkyni bola riadne doručená písomná výzva vyberateľa koncesionárskeho poplatku na dodatočné splnenie povinnosti v zmysle § 8 ods. 2 zákona č. 212/1995 Z.z. o koncesionárskych poplatkoch. Vzhľadom na to nebolo možné uložiť odporkyni povinnosť zaplatiť nedoplatok vo vyberateľom určenej lehote 21 dní, až po uplynutí ktorej možno podať návrh na začatie občianskeho súdneho konania podľa § 8 ods. 3 zákona č. 212/1995 Z.z. o koncesionárskych poplatkoch.

Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa bolo podané odvolanie. Tento riadny opravný prostriedok vyhotovila a podpísala advokátka, ktorá uviedla, že je zástupkyňou navrhovateľky a svoje oprávnenie konať za ňu preukazuje všeobecným plnomocenstvom doručeným „Okresnému súdu Galanta 6. februára 2009 so žiadosťou o založenie do spisov súdnej správy“.

Krajský súd v Trnave uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 10 Co 381/2010 odvolanie odmietol a rozhodol, že žiadna z účastníčok konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že advokátka preukazovala svoje oprávnenie konať za navrhovateľku len tzv. všeobecným plnomocnenstvom z 28. januára 2009 udeleným „na zastupovanie vo všetkých veciach týkajúcich sa vymáhania pohľadávok patriacich spoločnosti L. P., s.r.o. voči dlžníkom koncesionárskych poplatkov“, pričom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2002 sp. zn. 2 Cdo 112/2001 „ignorovala“ všetky súdne výzvy, aby preukázala oprávnenie konať za navrhovateľku v súlade s § 28 ods. 1 O.s.p. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukázala, bolo podľa názoru odvolacieho súdu „nesprávne už v čase jeho vydania“. Odvolací súd dodal tiež, že „súd nižšieho stupňa je viazaný len tým názorom súdu vyššieho stupňa, ktorý je v súlade so zákonom“. V rámci tradičného členenia práva na súkromné a verejné tvoria normy Občianskeho súdneho poriadku súčasť verejného práva (v ktorom platí, že čo nie je výslovne dovolené, je zakázané). V procesnom práve je neprípustné preukazovanie oprávnenia zástupcu konať za zastúpeného tzv. všeobecným plnomocnenstvom. Ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku (odvolací súd osobitne poukázal na § 24, § 28 ods. 1, § 49 ods. 1 O.s.p.) zodpovedá iba ak je do spisu založené plnomocnenstvo preukazujúce zastúpenie účastníka konania zástupcom v konkrétnom súdom konaní alebo pri konkrétnom procesnom úkone. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu odvolateľka, dokladajúca zastúpenie iba tzv. všeobecnou plnou mocou, v súlade so zákonom nepreukázala, že je oprávnená za navrhovateľku konať, a že teda odvolanie je procesným úkonom navrhovateľky. Za daného stavu bolo potrebné tento procesný úkon považovať za odvolanie advokátky, čiže subjektu neoprávneného podať odvolanie. So zreteľom na to odvolací súd jej odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Uviedla, že odvolací súd jej v konaní odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo v danom prípade neboli splnené procesné predpoklady pre odmietnutie jej odvolania.

V žiadnom prípade nešlo o procesný úkon advokátky, ale o riadny a včas urobený procesný úkon navrhovateľky zastúpenej advokátkou. Tzv. všeobecná plná moc je prostriedok, ktorý je v súlade s judikatúrou a zaužívanou praxou súdov Slovenskej republiky zákonným a ktorý dostatočne preukazuje oprávnenie zástupcu konať v občianskom súdnom konaní za zastúpeného. V danom prípade udelila navrhovateľka zvolenej advokátke takúto plnú moc, ktorá bola adresovaná súdom a nimi tiež riadne zaevidovaná (na Okresnom súde Galanta pod Spr 171/2009 a na Krajskom súde v Trnave pod Spr. 112/2010). Tento procesný úkon navrhovateľky mali sudy vykladať vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých bol urobený. Keď sa dovolateľka chcela dať zastúpiť vo viacerých ňou v skutkovo a právne obdobných veciach začatých na Okresnom súde Galanta, nič jej nebránilo zvoliť preukázanie zastúpenia tzv. všeobecnou plnou mocou. Odvolací súd toto plnomocenstvo, i keď mu jeho existencia bola známa, neakceptoval a v rozpore so zákonom nepovažoval úkony právnej zástupkyne za úkony zastúpenej navrhovateľky. Z týchto dôvodov navrhovateľka žiadala dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas navrhovateľka zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie, v týchto ustanoveniach ale uvedené nie je. Prípustnosť dovolania navrhovateľky preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie navrhovateľky by v danom prípade bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k takej vade. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu,

ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Navrhovateľka v dovolaní namieta, že v danom prípade jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj odmietnutím odvolania odvolacím súdom, ak pre to neboli dané procesné predpoklady (viď tiež R 23/1994). Odmietnutie odvolania podaného zvoleným zástupcom z dôvodu jeho neoprávnenosti (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) je postupom, ktorým odvolací súd odníma zastúpenému účastníkovi možnosť konať pred súdom (porovnaj R 51/1996). Odvolanie, ktoré vo veci podal takýto zástupca (pozn. ktorému bolo udelené plnomocenstvo v zmysle § 28 ods. 1 O.s.p.), nemožno odmietnuť ako odvolanie podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.); v opačnom prípade by súd účastníkovi konania odňal možnosť konať pred súdom (viď R 55/2006).

Účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25 (§ 24 O.s.p.). Ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť (§ 25 O.s.p.). Zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony (§ 28 ods. 1 O.s.p.). Plnomocenstvo udelené pre celé

konanie nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo toto plnomocenstvo udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.).

Účastník občianskeho súdneho konania nemusí svoje práva a povinnosti v tomto konaní vykonávať sám (osobne). Má právo zvoliť si zástupcu. Účelom zastúpenia je umožniť, aby z rôznych dôvodov robil právne úkony za zastúpeného jeho zástupca. Právny vzťah zastúpenia vzniká na základe dohody o zastúpení. Dohoda o zastúpení je dvojstranný právny úkon medzi zástupcom a zastúpeným, ktorým sa zakladá právny vzťah zastúpenia a spravidla určuje aj obsah tohto právneho vzťahu. Plnomocenstvo je jednostranný úkon zastúpeného, ktorý preukazuje existenciu právneho vzťahu zastúpenia, oprávnenie zástupcu konať za zastúpeného a tiež rozsah zastúpenia. Pokiaľ plnomocenstvo preukazuje oprávnenie zástupcu urobiť len určité úkony, ide o tzv. jednoduché plnomocenstvo. Plnomocenstvo, ktoré preukazuje oprávnenie zástupcu konať za zastúpeného v celom konaní, je tzv. procesné plnomocenstvo. O procesné plnomocenstvo ide tiež vtedy, ak sa v plnomocenstve výslovne neuvádza, že platí len pre určité úkony (porovnaj R 56/1969). V niektorých prípadoch vyžadujú potreby praktického života udelenie plnomocenstva zástupcovi nielen na vykonanie jednotlivých úkonov alebo na určité občianske súdne konanie, ale aj na všetky súdne konania, v ktorých by inak konal osobne účastník konania. V takom prípade ide o všeobecnú plnú moc. Je vždy vecou zastúpeného, či v každej veci alebo ku každému právnomu úkonu, ktorý má byť urobený v jeho zastúpení, vystaví zástupcovi zvláštnu plnú moc, alebo či mu udelí takúto všeobecnú plnú moc. Určujúcim je v každom prípade iba to, či je z obsahu plnomocenstva dostatočne zrejmý rozsah oprávnenia zástupcu konať za zastúpeného.

Právna povaha noriem Občianskeho súdneho poriadku aj právna úprava zastúpenia účastníka občianskeho súdneho konania zástupcom, ktorého si zvolí, zostala v základných rysoch nezmenená od účinnosti tohto základného procesného kódexu civilného konania (od 1. apríla 1964). Rozhodovacia prax súdov od počiatku účinnosti tohto kódexu pripúšťala nielen jednoduché a procesné plnomocenstvo, ale tiež všeobecné plnomocenstvo (všeobecnú plnú moc) a aj uloženie všeobecnej plnej moci v spisoch súdnej správy. Už napríklad v R 21/1981 („K niektorým otázkam praxe súdov a štátnych notárstiev vo veciach súdneho výkonu rozhodnutia) sa uvádza, že ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyklúčujú možnosť založiť tzv. všeobecnú plnú moc do spisov súdnej správy [pre takú plnú moc sa zaužívalo tiež označenie „prezidiálna plná moc“ (zrejme vzhľadom na jej uloženie v „prezídium súdu“)] a v konkrétnej veci sa na ňu odvolať. Aj odborná právnická literatúra

je od počiatku jednotná v tom, že existenciu právneho vzťahu zastúpenia môže účastník konania preukazovať nielen konkrétne formulovaným plnomocenstvom (obsahujúcim okrem označenia zástupcu a zastúpeného tiež údaje konkretizujúce a individualizujúce určitý úkon alebo prejednávajúcu vec), ale aj tzv. všeobecným plnomocenstvom, ktoré môže byť založené v spise súdnej správy. V tomto prípade „postačí v súdnych spisoch odkaz na túto plnú moc, pretože súd má vždy možnosť do spisov správy prejednávajúceho súdu nahliadnuť“ (vid' napríklad JUDr. Vlastimil Handl, CSc., JUDr. Josef Rubeš a kol, Občianský soudní řád, Komentář, I. díl, Praha 1985, str. 182). Na možnosť udelenia takéhoto plnomocenstva a jeho založenia do spisov súdnej správy poukazuje aj súčasná odborná literatúra (vid' napríklad Jaroslav Krajčo a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, I. díl, EUROUNION, 2010, str. 146, resp. tiež Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, C. H. Beck, 2009, str. 62). Aj v publikácii autorov Bureš, Drápal, Krčmář, Mazanec, Občianský soudní řád, Komentář – I. díl, C. H. Beck, Praha, 2003, sa na str. 107 uvádza, že „v občianskom súdnom konaní sa uplatňuje tiež tzv. všeobecná plná moc, ktorou zmocniteľ zmocnil zmocnenca, aby ho zastupoval vo všetkých veciach; táto plná moc dopadá tak na hmotnoprávne úkony, ako aj na úkony procesné. Z hľadiska § 28a (pozn.: Občianskeho súdneho poriadku platného v Českej republike) má pre konanie rovnaký význam ako procesná plná moc“.

Možnosť udelenia tzv. všeobecnej plnej moci a jej založenia (ako „prezidiálnej plnej moci“) do spisov správy príslušného súdu nevylučoval teda Občiansky súdny poriadok v predchádzajúcich zneniach; túto možnosť nevylučuje ani v súčasnom znení. Právny názor, že v súlade so zákonom možno udeliť len jednoduché plnomocenstvo alebo procesné plnomocenstvo, nemal a nemá žiadne opodstatnenie.

V odôvodnení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2002 sp. zn. 2 Cdo 112/2001, na ktoré sa v priebehu konania odvolávala navrhovateľka a ktoré odvolací súd označil za „nesprávne už v čase jeho vydania“ a „právne neobhájiteľné a neudržateľné, sa príslušný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pridržel záverov, ku ktorým dospela tak rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky, ako aj odborná právnická literatúra. Toto rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhnuté na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky (publikované v nej bolo pod R 43/2003). Právna veta tohto judikátu znie: „Tzv. 'všeobecné

plnomocenstvo' oprávňujúce zástupcu zastupovať zastúpeného v každom súdnom konaní, možno založiť do spisov súdnej správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať. Súd však nie je povinný zisťovať, či všeobecné plnomocenstvo bolo udelené a založené v spise súdnej správy; na existenciu plnomocenstva musí účastník alebo ním zvolený zástupca upozorniť súd“. Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie tohto rozhodnutia v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky, priznáva tomuto rozhodnutiu osobitný význam. Výklad Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v ňom podal, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra Najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má. Požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Požiadavka právnej istoty, samozrejme, neznamená, že sa judikatúra nemôže vyvíjať a že závery vyjadrené v rozhodnutiach súdov uverejnených v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozsudkov súdov Slovenskej republiky nemôžu byť predmetom kritiky. Aj na ich kritiku však treba zvoliť argumentáciu opodstatnenú čo do obsahu (súladnú s právnym poriadkom) a primeranú čo do formy (vrátane zvolených formulácií). Nesúhlasná kritická argumentácia odvolacieho súdu dopadajúca v danom prípade na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2002 sp. zn. 2 Cdo 112/2001 nie je však ani opodstatnená ani primeraná.

V preskúmvanej veci nemal Najvyšší súd Slovenskej republiky dôvod odkloniť sa od právnych záverov o preukazovaní zastúpenia na základe tzv. všeobecnej plnej moci, ku ktorým už dávnejšie dospela súdna prax a odborná právnická literatúra, a ktoré zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo svojom uznesení z 22. februára 2002 sp. zn. 2 Cdo 112/2001. Dovolací súd sa s týmito závermi stotožňuje.

V danom prípade ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu o odvolaní založila navrhovateľka zastúpená advokátkou do spisu všeobecné plnomocenstvo z 28. januára 2009 (vid' č.l. 73 spisu) so žiadosťou, aby bolo založené do spisov súdnej správy a aby jej bola oznámená spisová značka pridelená tomuto plnomocenstvu. Z podania navrhovateľky, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené 24. novembra 2009 a je v súdnom spise založené pod č.l. 101, vyplýva, že „prezidiálne plnomocenstvo“ je na Okresnom súde Galanta vedené pod Spr. 171/2009 [toto plnomocenstvo je v spise založené na viacerých miestach nielen vo fotokópii (č.l. 73, 117 a 129 spisu), ale tiež v origináli (č.l. 129 spisu)].

Pokiaľ odvolací súd napriek vyššie uvedenému odmietol odvolanie navrhovateľky ako podané tým, kto nie je oprávnený podať odvolanie, hoci procesné predpoklady pre postup podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. neboli dané, lebo navrhovateľka bola riadne zastúpená advokátkou a procesné úkony právnej zástupkyne navrhovateľky mali procesné účinky úkonov ňou zastupovanej navrhovateľky, odňal navrhovateľke možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky je nielen prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to zrušil dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že z podobných dôvodov zrušil dovolaním (tej istej) navrhovateľky napadnuté aj iné rozhodnutia senátu „10 Co“ Krajského súdu v Trnave vydané v skutkovo a právne obdobných veciach (viď napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 7 Cdo 45/2011, ďalej z 24. mája 2011 sp. zn. 4 Cdo 70/2011, z 9. augusta 2011 sp. zn. 5 Cdo 54/2011 a napokon z 30. augusta 2011 sp. zn. 2 Cdo 56/2011).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. júna 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková